

## Hfd. 14

### Van de kerk (1)

- Christus heeft Zijn discipelen beloofd:
  - Dat de door Hem verworven zaligheid zou worden toegepast (medegedeeld, geschonken)
    - *Joh. 14:15-31: en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; Namelijk den Geest der waarheid, ....*
- Waar de Heilige Geest werkt openbaart zich de Kerk
  - NGB Art. 27: dewelke is een heilige vergadering der ware Christgelovigen, ..... Deze Kerk is geweest van den beginne der wereld af, en zal zijn tot den einde toe
- Die Kerk zal er dus altijd zijn!
  - *Matth. 16:18: en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.*
  - De vorm kan verschillen. Het wezen blijft
- Les 1: naam, wezen en plaats van de Kerk (v/a 1 t/m 10)
- Les 2: over de regering en de kentekenen van de zichtbare Kerk (v/a 11 t/m 20)

## Van de kerk (2)

- De 12 Art. spreken over “een heilige, algemene (= katholieke) Christelijke Kerk”
- Daarvan is pas na Pinksteren sprake
  - Toen is scheiding tussen Jood en heiden weggenomen
    - *Efeze 2:14: Die deze beiden een gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende.*
  - En werden daarna Christenen genoemd
    - *Hand. 11:26: en dat de discipelen eerst te Antiochie Christenen genaamd werden.*
- De naam “kerk” staat niet in de Bijbel
  - Wel “kerkbewaarster” (Hand. 19:35) en “kerkrovers” (Hand. 19:37)
- Benaming kerk wel in:
  - 12 Artikelen: “Christelijke Kerk”
  - NGB art. 27: “dewelke is een heilige vergadering der ware Christgelovigen”,
  - De HC.: gebruikt zowel het woord “kerk” als “gemeente” (Zondag 1)
  - Dordtse Kerkorde idem

## Van de kerk (3)

- kerk en gemeente betekent hetzelfde
- De Kerk wordt in Bijbel ook genoemd:
  - Gemeente der heiligen
    - *Ps. 89:6: ook is Uw getrouwheid in de gemeente der heiligen.*
  - Gemeente van Christus
    - *Matth. 16:18: en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen,*
  - Lichaam van Christus
    - *Ef. 1:22-23: en heeft Hem der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen; Welke Zijn lichaam is,*
  - Huis Gods
    - *Hebr. 10:21: En dewijl wij hebben een groten Priester over het huis Gods;*
  - Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde
    - *Kol. 1:13: en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde;*
  - Een kudde
    - *Joh. 10: 6: en het zal worden een kudde, en een Herder.*

## Van de kerk (4)

- De Kerk wordt in Bijbel ook genoemd (vervolg):
  - Stad des leven
    - *Hebr. 12:22: en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem,*
  - Het heilige Jeruzalem
    - *Openb. 21:10: en hij toonde mij de grote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God.*
  - De bruid van Christus
    - *Hooglied 4:8-10: .. Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid!*
  - De uitverkoren vrouw
    - *2 Joh. :1 en 5: En nu bid ik u, uitverkoren vrouwe,*
- Het woord “kerk” is afkomstig van een Grieks woord (Kuriakon) wat betekent: “wat van de Heere is” of “wat de Heere toebehoort”.
  - Voorbeeld de zondag:
    - *Openb. 1:10: En ik was in den geest op den dag des Heeren = de dag die aan de Heere toebehoort*

## Van de kerk (5)

- Het woord kerk komt ook voor in de zin van:
  - Een plaatselijke kerkelijke gemeente
    - *Openb. 2:1: Schrijf aan den engel der Gemeente van Efeze*
  - Een kerkgebouw
    - Oude Kerk, Nieuwe Kerk, De Hoeksteen enz.
  - Een kerkverband
    - Zoals b.v. voorheen de Ned. Herv. Kerk
- Dit zijn uiterlijke vormen van de “zichtbare kerk” waar alle leden en doopleden toe behoren
- Het “wezen van de Kerk” omvat alle uitverkorenen op aarde en in de hemel (v/a 2)
  - *Hebr. 12:23: Tot de algemene vergadering en de Gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn*
  - HC v/a 54 en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven

## Van de kerk (6)

- Wat is het “wezen” van de Kerk.
  - Daartoe behoren alleen de uitverkorenen
  - Zij zijn daartoe:
    - Door God de Vader verkoren
      - *Efeze 1:5: Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen*
    - Door Christus gekocht
      - *1 Kor. 6:20: Want gij zijt duur gekocht*
    - Door de Heilige Geest toegebracht
      - *Joh. 16:13 de Geest der Waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden;*
- Voor de zondeval was er geen Kerk (was ook niet nodig)
- Na de zondeval werd uit genade een Kerk geschonken. De openbaringsvorm was achtereenvolgens : persoonlijk (Adam – Noach), patriarchaal (Abraham – Jacob) en nationaal (Joodse volk)
- Na het Pinkerfeest is er sprake van een algemene Christelijke Kerk (Jood en heiden)

## Van de kerk (7)

- Deze Kerk word onderscheiden in:
  - Een strijdende en triomferende Kerk
- 1. Een strijdende Kerk op aarde (v/a 3)
  - die nooit zonder strijd zal zijn
  - Verdedigend en aanvallend
    - *Hand. 6:10: En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door Welken hij sprak.*
- Tegen de wereld
  - *Luk. 8:14: en heengaande verstikt worden door de zorgvuldigheden, en rijkdom, en wellusten des levens,*
- Tegen de duivel
  - *1 Petr. 5:8: want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw,*
- Tegen het eigen vlees
  - *Rom. 7:23: Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde*

## Van de kerk (8)

- Te strijden tegen een driehoofdige vijand
  1. De wereld
  2. De Duivel
  3. Het eigen vlees (het eigen 'ik')
- De strijdende Kerk is toegerust met wapens
  - *Efeze 6:13: Daarom neemt aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den bozen dag, en alles verricht hebbende, staande blijven*
  - **Geestelijke wapens**
    - Om aanvallen te weerstaan, zoals:
      - *(Efe. 6:10:17)* Een helm, een schild, een zwaard
      - Kantt. 27: de gehele wapening, namelijk waarmede ons God in Zijn Woord wapent tegen alle aanvallen des satans
    - Deze wapenrusting beschermt niet tegen vluchten!

## Van de kerk (9)

- Deze strijdende Kerk op aarde:
  - Zal er zijn tot de laatste dag (v/a 8)
    - *Matth. 16:18: en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.*
  - Kan zichtbaar en onzichtbaar zijn (v/a 9, 10)
    - Een zichtbare Kerk
      - NGB Art. 27: Deze Kerk is geweest van den beginne der wereld af, en zal zijn tot den einde toe; ....
    - Een (bijna) onzichtbare Kerk
      - NGB Art. 27 :... hoewel zij somwijlen een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen;
  - Al is Gods volk moedeloos en denken ze alleen overgebleven te zijn (v/a 10):
    - Toch zal Zijn Kerk er zijn en blijven (ook in Rusland, China, N.Korea)
      - *1 Kon. 19:18: Ook heb Ik in Israel doen overblijven zeven duizend, alle knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baal,*

## 2. De triomferende Kerk

- Is Gods Kerk in de hemel
  - *Openbaring 3:21: Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon.*
- Is de strijd voor eeuwig te boven
  - *Openb. 22:5: En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben; want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid.*
- Strijdende en triomferende Kerk geen twee kerken, maar *twee onderscheiden gedeeltes* van een en dezelfde Kerk (v/a 6)
  - *Efeze 1:10: Om ..... wederom alles tot een te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;*
  - Let op woord “wederom” in deze tekst
- En ook een enige Kerk (v/a 7)
  - Hoogl. 6:9: Een enige is Mijn duive, Mijn volmaakte,

## Van de kerk (11)

- Een en dezelfde Kerk, want:
  - Leden van een Lichaam
    - *Efeze 5:30: Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen.*
  - Gebouwd op een fundament
    - *Efeziërs 2:20: Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten,*
  - Stenen in hetzelfde gebouw
    - *1 Petrus 2:5 : Zo wordt gij ook zelve, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis,*
  - Schapen van dezelfde kudde
    - *Ezech. 37:24: en zij zullen allen te zamen een Herder hebben;*
  - Spreken dezelfde taal
    - *Jes. 19:18: sprekende de spraak van Kanaan, en zwerende den HEERE der heirscharen*
- Met Christus als hun enig Hoofd
  - *Efeze 5:23: gelijk ook Christus het Hoofd der Gemeente is; en Hij is de Behouder des lichaams.*

## Van de kerk (12)

- Christus zal Zijn Zijn Kerk bijeenvergaderen
  - *Mark. 13:27: en zal Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde, tot het uiterste des hemels.*
- Een en dezelfde Kerk!
- In de hemel en op de aarde.
- Van het allergrootst belang voor ons allen is om op vraag 54 van de HC (zondag 21):
  - 54. *Vr. Wat gelooft gij van de heilige, algemene Christelijke Kerk?*
  - met recht te kunnen antwoorden:
  - “Dat de Zone Gods uit het ganse menselijk geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord in enigheid des waren geloofs , van den beginne der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt ; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.”

## Huiswerkvraag

Waar wordt in de Drie Formulieren van Enigheid wordt geleerd dat de strijdende Kerk op aarde zichtbaar en (bijna) onzichtbaar kan zijn?

## Van de kerk (14)

- De zichtbare Kerk:
  - Regering van de Kerk (v/a 11-13)
  - Merktekens (= kenmerken) van de Kerk (v/a 13-17)
  - Macht van de Kerk (v/a 18-19)
- Wie is het Hoofd van de *zichtbare* Kerk?
  - Hellenbroek wijst meteen aan wie het **wel is** (v/a 11):
    - Jezus Christus
      - *Efeze 5:23 gelijk ook Christus het Hoofd der Gemeente is;*
  - En wie het absoluut niet is (v/a 12)
    - De paus van Rome
  - En ook onmogelijk kan zijn (v/a 13)
    - Omdat in hem alles vervuld is wat van de antichrist voorzegd is (2 Thess. 2:1-11)

## Van de kerk (15)

- Christus het enige Hoofd van de Kerk:
  - Hij is de Bruidegom; de Kerk is de bruid (Hooglied)
  - Hij is het Hoofd; de uitverkorenen zijn de leden:
- Geestelijk (uit kracht van verkiezing)
  - *Efeze 1:4: Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld,*
- Representerend = vertegenwoordigend (uit kracht van het genadeverbond)
  - *Jes. 53:5: de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem,*
- Besturend (verlossing door Hem)
  - *Jes. 33:22: Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning. Hij zal ons behouden.*
- Bewarend en beschermend
  - *1 Petr. 1:5: Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.*

## Van de kerk (16)

- Christus: het enige Hoofd van de zichtbare- en onzichtbare Kerk
  - Geen menselijke plaatsvervanger op aarde aangewezen
  - Wel een “andere Trooster”
    - *Joh. 15:26: Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, Dien Ik u zenden zal van den Vader, namelijk de Geest der waarheid*
  - De opdracht uit Matth. 16:18:
    - *“En Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen”;*
- slaat op de belijdenis van Petrus en niet op zijn persoon (vrouwelijk woord petra = rots = belijdenis van Petrus)
  - Petrus is door zijn mede-apostelen nooit aangesproken met b.v. Heilige Vader (zoals de paus wel laat doen)
  - Petrus is door zijn broeders bestraft
    - *Galaten 2:11 En toen Petrus te Antiochie gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was.*

## Van de kerk (17)

- Christus is het enige Hoofd van de zichtbare Kerk.
  - Er is geen ‘stedehouder‘ van Hem op aarde
  - In Zijn Kerk geen heersende, maar een dienende macht
    - *1 Petr. 5:3: Noch als heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren,*
  - “Kroon en altaar“ moeten gescheiden blijven:
    - Geen kerk waarin de overheid macht uitoefent (Anglicaanse, Lutherse, Erastiaans en Remonstrants model)
    - Geen macht van de kerk over de staat (pauselijk systeem of islamitisch kalifaat)
    - W. a Brakel formuleerde de juiste verhouding Kerk en Staat als “een macht van de Staat omtrent de Kerk” (circa sacra = omtrent het heilige) (Redelijke Godsdienst Hfd. XXIX.XVI.4)
- Dit wordt beleden in Artikel 36 NGB
  - “En hun ambt is, niet alleen acht te nemen en te waken over de politie (*staatsbestuur*), maar ook de hand te houden aan den heiligen kerkendienst”; (*niet met of dwang, maar door*) “het woord des Evangelies overal te doen prediken; opdat God van een iegelijk geëerd en gediend worde, gelijk Hij in Zijn Woord gebiedt.” {*cursief tussen () verklarende toevoegingen*}

## Van de kerk (18)

- Christus het enige Hoofd van de Kerk:
  - Hij regeert Zijn Kerk op aarde door middel van Zijn drie ambten (Profeet - Priester – en Koning)
  - Wij erkennen het presbyteriaal stelsel als Bijbels
    - Regeermacht ligt bij ouderlingen (presbyters)
    - Geen oppergezag van bisschoppen, synodes o.i.d.
      - *Luk. 22:26 Doch gij niet alzo; maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.*
  - Dit is Bijbels
    - Zie adressering van de brieven aan de gemeenten in Klein- Azië
      - *Openb. 2 en 3: Schrijf aan den engel der Gemeente van Efeze ..... Philadelphia.*
    - Zie opdracht van Paulus
      - *Titus 1:5: en dat gij van stad tot stad zoudt ouderlingen stellen,*

## Van de kerk (19)

- Wat zijn de eigenschappen van de ware Kerk
  - Geestelijke eenheid
    - *Efeze 4:4-6: Een Heere, een geloof, een doop, Een God en Vader van allen, Die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.*
  - Heiligheid (geheiligd door Christus'bloed)
    - *1 Petr.2:9: Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk;*
  - Algemeenheid (katholiciteit)
    - *Rom. 10:12: want eenzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen.*
  - Christelijk (Christus als enig Hoofd)
    - *Kor. 12:12: Want gelijk het lichaam een is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ene lichaam, vele zijnde, maar een lichaam zijn, alsoo ook Christus.*
  - Apostolisch (gebouwd op dat fundament)
    - *Efeze 2:20: Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen;*

## Van de kerk (20)

- Wat zijn kenmerken van de ware Kerk? (v/a 14)

### 1. Zuivere prediking van Gods Woord

- *Joh. 8:31: Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen;*
- *Efeze 2:20: Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen;*
- *2 Joh. 1:9-10: die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden den Vader en den Zoon.*

- Gericht op bewaren en beschermen

### 2. Zuivere bediening van de sacramenten

- *Hand. 2:42: En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.*
- *Matth. 28:19: lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb.*
- *1 Kor. 11:23: Want ik heb van den Heere ontvangen, hetgeen ik ook u overgegeven heb,*

- Gericht op het versterken van het geloof

- *“De ware Kerk is daar, waar God op het hoogst verheerlijkt en de zondaar op het diepst vernederd wordt”*

## Van de kerk (21)

- Nog een kenmerk van de ware Kerk

### 3. Handhaving kerkelijk tucht:

- Art. 29 NGB ....zo de kerkelijke tucht gebruikt wordt, om de zonden te straffen.
  - *1 Kor. 5:13: Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij dezen boze uit ulieden weg.*
- En de zuivere leer te handhaven
  - Ezech. 3:17: Mensenkind! Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israels;

– Richt zich dus op leer EN leven (zie ook v/a 18, 19)

- Rome acht zich de enige ware kerk, beroept zich op:

– Oudheid en opvolging van de pausen

- Terecht wordt geantwoord dat het rijk van de satan nog ouder is (v/a 15)
- Ook het Jodendom is veel ouder
- Ouderdom is geen kenmerk, want vanaf de zondeval heerst de leugenleer

## Van de kerk (22)

- Rome beroept zich ook op:
- Voorspoed, macht, veelheid van onderdanen (v/a 16 en 17)
  - De veelheid van mensen is geen kenmerk:
    - Christus' Kerk is een “klein kuddeke”;
      - *Luk. 12:32: Vreest niet, gij klein kuddeken*
  - Voorspoed is geen kenmerk
    - *Joh. 16:33: In de wereld zult gij verdrukking hebben*
    - *Luk. 21:12: en gij zult getrokken worden voor koningen en stadhouders, om Mijns Naams wil.*
  - Machtig en invloed ook niet
    - *1 Kor. 1:26: Want gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen.*
  - Rome voldoet daarentegen aan alle kenmerken van de valse kerk (2 Thess. 2:1-11)

## Van de kerk (23)

4. Leden van de ware Kerk hebben volgende kenmerken:
- **Het ware geloof in Christus**
    - *1 Joh. 4:2-3: ... alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, die is uit God; ...*
  - **De zonde haten, gerechtigheid najagen**
    - *Rom. 6:2 :Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?*
  - **Liefde tot God en de naaste**
    - *Joh. 13:34: Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.*
  - **Zelfverloochening**
    - *Gal. 5:24: Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.*
  - **Geestelijke strijd**
    - *Gal. 5:17: Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, alzo dat gij niet doet, hetgeen gij wildet.*

## Van de kerk (24)

- De zichtbare Kerk is niet volmaakt
  - Zie de gelijkenis van het onkruid op de akker Matth. 13:24-30
  - Zie het voorbeeld van Judas die de Heere Jezus tot het laatste toe onder zijn discipelen toeliet
- De Kerk moet haar “sleutelmacht” gebruiken (v/a 18)
  - *Matth. 6:19: En ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen;*
  - Dit houdt in (v/a 19):
    1. Openen door zuivere prediking van Gods Woord en rechte bediening van de sacramenten
      - *Openb. 3:8: zie, ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten;*
    2. Sluiten door christelijke ban
      - *Matth. 18:18: Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen;*
- Een kerk die deze sleutels niet (recht) gebruikt is een valse kerk

## Van de kerk (25)

- Een valse kerk:
  - Stelt zich boven Gods Woord
    - *2 Thess. 2:4: Die zich tegenstelt, en verheft boven al wat God genaamd, of als God geëerd wordt,*
  - Bedient de sacramenten naar eigen gedachten
    - *1 Kor. 11:2: ... en de inzettingen behoudt, gelijk ik die u overgegeven heb*
  - Stelt menselijke inzettingen boven Christus' geboden
    - *Matth. 15:9: Doch tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen, die geboden van mensen zijn.*
  - Oefent geen christelijke tucht
    - De “gouden regel” voor de uitoefening van de tucht vinden we in Matth. 18:15-17
    - De uiterste vorm is afsnijding met de ban
      - *Matth. 18:17: zo zij hij u als de heiden en de tollenaar.*

## Van de kerk (26)

- Een oudvader schreef:
- *“Het is beter te sterven op het schavot dan met de ban afgesneden te worden”*
- Er is echter ook een “Formulier van wederopneming”
- Zijn wij een levend lid van de ware Kerk? (v/a 20)
- Deze vraag roept op tot ernstig zelfonderzoek.
  - *Zef. 2:1-2: Doorzoek u zelf nauw, ja, doorzoek nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer het besluit bare ....*

## Huiswerkvraag

Welke oudvader schreef dat het beter is te sterven op een schavot dan met de ban van de kerk afgesneden te worden?